

॥ अंतरी पेटवू ज्ञानज्योत ॥

कवयित्री बहिनाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon

आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग

वार्षिक
अहवाल

२०२२-२०२३

॥ अंतरी पेटवू ज्ञानज्योत ॥

कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon

आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग

आजीवन अध्ययन व विस्तार मंडळ

नमस्कार,

कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठाच्या आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागामार्फत विद्यापीठ परिक्षेत्रातील महाविद्यालये आणि मान्यता प्राप्त नोंदणीकृत संस्था यांच्या संयुक्त विद्यमाने समाजातील विविध घटकांसाठी उपक्रम राबविले जातात. त्यात प्रामुख्याने ज्येष्ठ नागरिकांसाठी गेल्या तीन वर्षांमध्ये अनेकविध स्तरांवर कार्य करण्यासाठी विभागाने कार्यक्रमांचे आयोजन केलेले आहे. आरोग्य विषयक, कायदे विषयक ज्येष्ठ नागरिकांसाठी कार्यशाळा आयोजित करण्यात आलेल्या आहेत. त्यांच्यासाठी **समपुदेशक आपल्या दारी** आणि **ज्येष्ठ नागरिक सहायता दूत** असे दोन अभिनव कार्यक्रम विभागाने हाती घेतले आहेत. शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ पासून **शेतकरी सहायता उपक्रम** या नव्या योजनेला प्रारंभ करीत आहोत. याशिवाय कौशल्यवृद्धी व रोजगाराभिमुख प्रमाणपत्र व पदविका अभ्यासक्रम संलग्नता प्रक्रियेच्या माध्यमातून विभागाने विविध ठिकाणी सुरु केलेले आहेत. विद्यापीठ आणि समाजातील विविध घटक यांच्यामध्ये एक दुवा म्हणून कार्य करण्याची भूमिका विभाग बजावत आहे.

डॉ. प्रा. आशुतोष पाटील
संचालक, आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग

**आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग कबचौउमवि, जळगाव अंतर्गत दि. 01 एप्रिल 2022 ते
दि. 31 मार्च 2023 या कालावधीत विद्यापीठ परिक्षेत्रातील जेष्ठ नागरिकांसाठी त्यांच्याशी
संबंधित विविध विषयांवर आयोजित केलेले विविध कार्यक्रम**

अ.क्र.	विषय	महाविद्यालय/संस्थेचे नाव व स्थळ	दिनांक	सहभाग संख्या
01	ज्येष्ठ नागरिकांसाठी एकदिवसीय आरोग्य शिबीर	श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला आणि विज्ञान महाविद्यालय, साक्री जि.धुळे	२६/०४/ २०२२	३५०
02	भारतीय स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त ज्येष्ठ नागरिकांसाठी एकदिवसीय आरोग्य शिबीर	प्रसन्न ज्येष्ठ नागरिक संघ, शिवकॉलनी जळगाव	०१/०५/ २०२२	२००
03	ज्येष्ठ नागरिकांसाठी त्यांच्याशी संबंधित विविध विषयांवर एकदिवसीय शिबीर	मा.तहसीलदार यावल श्री.बाळकृष्ण वाणी, ज्येष्ठ नागरिक यावल जि.जळगाव	०९/०७/२०२२	११०
04	‘ समुपदेशक (Counsellor) आपल्या दारी ’ ज्येष्ठ नागरिकांच्या मानसिक आरोग्यासाठी उपक्रम	आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग कबचौउमवि, जळगाव स्थळ:- भारतीय विद्या संशोधन केंद्र धुळे	०७/०७/२०२२	५०
05	‘ समुपदेशक (Counsellor) आपल्या दारी ’ ज्येष्ठ नागरिकांच्या मानसिक आरोग्यासाठी उपक्रम	आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग कबचौउमवि, जळगाव स्थळ:- श्री.चैतन्य नगर ज्येष्ठ नागरिक संघ, चैतन्य नगर गणेश कॉलनी जळगाव	१६/०७/२०२२	५५
06	भारतीय स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त ज्येष्ठ नागरिकांसाठी ‘ जुनं ते सोनं ’ मनातल्या गोष्टी	सी.गो.पाटील कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, साक्री जि.धुळे	०२/०८/२०२२	११०
07	ज्येष्ठ नागरिकांसाठी एकदिवसीय आरोग्य शिबीर	चक्रधर ज्येष्ठ नागरिक संघ, वाघोदा बु. ता.रावेर जि. जळगाव	०७/०८/२०२२	१५०
08	ज्येष्ठ नागरिकांसाठी एकदिवसीय आरोग्य शिबीर	मुक्ताईनगर ज्येष्ठ नागरिक मंडळ, मुक्ताईनगर जि. जळगाव	१०/०८/२०२२	१५०
09	ज्येष्ठ नागरीकांसाठी तज डॉक्टरांचे मार्गदर्शनाखाली नेत्र तपासणी शिबीर	बद्रिनारायण ज्येष्ठ नागरीक संघ, बहादरपूर ता.पारोळा जि.जळगाव	२१/०८/२०२२	२००
10	ज्येष्ठ नागरीकांसाठी तज डॉक्टरांचे मार्गदर्शनाखाली एकदिवसीय आरोग्य शिबीर	श्रीराम ज्येष्ठ नागरीक मंडळ, पाळधी ता.धरणगाव जि. जळगाव	२३/०८/२०२२	२५०
11	ज्येष्ठ नागरीकांसाठी आरोग्य विषयक कार्यशाळा व त्यांच्याशी संबंधित विविध कार्यक्रम	ज्येष्ठ नागरीक संघ, चैतन्यनगर, जळगाव	११/०९/२०२२	१५०

**आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग कबचौडमवि, जळगाव अंतर्गत दि. 01 एप्रिल 2022 ते
दि. 31 मार्च 2023 या कालावधीत विद्यापीठ परिक्षेत्रातील जेष्ठ नागरिकांसाठी त्यांच्याशी
संबंधित विविध विषयांवर आयोजित केलेले विविध कार्यक्रम**

अ.क्र.	विषय	महाविद्यालय/संस्थेचे नाव व स्थळ	दिनांक	सहभाग संख्या
12	भारतीय स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त ज्येष्ठ नागरिकांसाठी आरोग्य व कायदे विषयक कार्यशाळा	शिवशंकर ज्येष्ठ नागरीक संघ, हातेड व परिसर हातेड ता. चोपडा	१७/०९/२०२२	१५०
13	ज्येष्ठ नागरिकांसाठी आरोग्य शिबीर	श्री. ओंकारेश्वर ज्येष्ठ नागरीक सेवाभावी संस्था रोवर	०२/१०/२०२२	१५०
14	ज्येष्ठ नागरिकांसाठी तज्ज डॉक्टरांचे मार्गदर्शनाखाली दंत तपासणी व कायदे विषयक मार्गदर्शन शिबीर	निजामपूर जैताणे ज्येष्ठ नागरीक संघ, निजामपूर जैताणे ता.साक्री जि.धुळे	१६/१०/२०२२	१५०
15	ज्येष्ठ नागरिकांसाठी आरोग्य व ज्येष्ठांप्रती जाणीव जागृतीसाठी ज्येष्ठाच्या कार्यशाळेचे आयोजन	जेष्ठ नागरिक संघ लोहारा ता.पाचोरा जि.जळगाव	०६/११/२०२२	२५०
16	ज्येष्ठ नागरिकांसाठी त्यांच्याशी संबंधित विविध विषयांवर चर्चासत्राचे आयोजन	कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय नवापूर जि.नंदुरबार	१०/०२/२०२३	५०
17	ज्येष्ठ नागरिकांसाठी आरोग्य विषयक कार्यशाळेचे आयोजन	दादासाहेब देविदास नामदेव भोळे कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय भुसावळ जि.जळगाव	१४/०२/२०२३	१२०
18	ज्येष्ठ नागरिकांसाठी शासकीय योजना व कायद्याविषयक तरतुदी या विषयावर एकदिवशीय कार्यशाळा	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर ग्रामीण व शहरी विकास प्रकल्प धुळे	१५/०२/२०२३	५०
19	ज्येष्ठ नागरिकांसाठी कायदे व आरोग्य विषयक कार्यशाळेचे आयोजन	गुरुदेव जेष्ठ नागरिक मंडळ, भुसावळ	२६/०२/२०२३	१५०

**आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग कबचौउमवि, जळगाव अंतर्गत दि.01 एप्रिल 2022 ते
दि. 31 मार्च 2023 या कालावधीत समाजातील विविध घटकांसाठी आयोजित केलेले विविध
विषयांवरील विस्तारीत कार्यक्रम**

अ.क्र.	विषय	संस्थेचे नाव व स्थळ	दिनांक	सहभाग संख्या
०१	भारतीय स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त धुळे येथे प्रदर्शनाचे आयोजन	इतिहासाचार्य विश्वनाथ काशिनाथ राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे	२६/०८/२०२२	२००
०२	आदिवासी भागात एक दिवसीय वनभाजी महोत्सवाचे आयोजन	कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय धडगाव जि.नंदूरबार	०९/१०/२०२२	१५०
०३	आदिवासी जीवन आणि वनौषधी उपचार पद्धती या विषयावर विद्यार्थ्यांसाठी एक दिवसीय कार्यशाळा	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर समाजकार्य महाविद्यालय मोराणे ता.जि.धुळे	११/१०/२०२२	१५०
०४	आदिवासी भागातील विद्यार्थ्यांसाठी संवाद-कौशल्य व्यक्तीमत्व विकास, देहबोली व स्पर्धा परीक्षा अशा विविध विषयांवर कार्यशाळेचे आयोजन	कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय तळोदा जि.नंदूरबार	१२/११/२०२२	२५०
०५	ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांसाठी संवाद-कौशल्य व व्यक्तीमत्व विकास या विषयांवर कार्यशाळेचे आयोजन	कै.न्हानाभाऊ मन्साराम तुकाराम पाटील कला महाविद्यालय मारवड ता.अमळनेर जि.जळगाव	२२/११/२०२२	५०
०६	‘ बँड टच व गुड टच ’ या विषयावर केंद्रीय विद्यालयातील विद्यार्थींनीसाठी कार्यशाळेचे आयोजन	आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग कबचौउमवि, जळगाव	०९/१२/२०२२	१३६
०७	‘ लिंगभाव संवेदनशीलता ’ या विषयावर दोन दिवसीय कार्यशाळा	आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग कबचौउमवि, जळगाव	दि.०२ व ०३ मार्च २०२३	७६
०८	‘आई बाबा ऐका ना’ या विषयावर ५ ते १० वर्ष वयोगटातील मुलांच्या पालकांसाठी एकदिवशीय कार्यशाळेचे आयोजन	भारतीय विद्या संशोधन केंद्र, धुळे	१२/०२/२०२३	७०
०९	रोजगार व उद्योजकता या विषयावर एकदिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन	एच.आर.पटेल औषध निर्माणशास्त्र महाविद्यालय शिरपूर जि.धुळे	२८/०२/२०२३	२००
१०	ग्रामीण व शहरी भागातील महिलांसाठी तज व्यक्तींच्या मार्गदर्शनाखाली पाक कला व लघुउद्योग या विषयावर एकदिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन	एस.एस.बी.टी.चे अभियांत्रिकी व यांत्रिकी महाविद्यालय बांभोरी जि.जळगाव	१०/०३/२०२३	११०

खान्देशकन्या कवयित्री बहिणाबाई चौधरी व्याख्यानमाला

आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग कबचौउमवि, जळगाव अंतर्गत दि. 01 एप्रिल 2022 ते दि. 31

**मार्च 2023 या कालावधीत बहिःशाल शिक्षण योजने अंतर्गत आयोजित खान्देशकन्या कवयित्री
बहिणाबाई चौधरी ऑनलाईन व्याख्यानमाला**

अ.क्र.	विषय	विभाग/संस्थेचे नाव व स्थळ	दिनांक	सहभाग संख्या
1.	अभियंता मा. श्री.अविनाश शिरोडे विषय:- ‘ कुतूहल अंतराळ विज्ञानाचे ’	आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग कबचौउमवि, जळगाव	३०/०४/२०२२	१५०
2.	मा.श्री.योगेश सोमण, कलावंत, निर्माता, लेखक व दिग्दर्शक यांचे ‘स्वातंत्र्यवीर सावरकरांच्या स्वभातील समर्थ भारत’ या विषयावर स्वातंत्र्यवीर सावरकरांच्या जयंती निमित्ताने ऑनलाईन पध्दतीने व्याख्यान	आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग कबचौउमवि, जळगाव	३०/०५/२०२२	१५०
3.	मा.डॉ.गिरीश कुलकर्णी, स्नेहालय, अहमदनगर यांचे ‘लैंगिकता आणि महिला शोषण’ या विषयावर स्वातंत्र्यवीर ऑनलाईन पध्दतीने व्याख्यान	आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग कबचौउमवि, जळगाव	२७/०६/२०२२	१५०
4.	मा.डॉ. मा.डॉ.रामचंद्र देखणे, शनिवार पेठ, पुणे ‘पंढरीची वारी एक आनंदानुभव’ या विषयावर ऑनलाईन पध्दतीने व्याख्यान आयोजित केले.	आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग कबचौउमवि, जळगाव	२१/०७/२०२००	४०
5.	मा.डॉ.प्रणिता अशोक आहार तज पुणे, ‘ बदलती जिवनशैली आणि आहार’ या विषयावर ऑनलाईन व्याख्यान आयोजन	आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग कबचौउमवि, जळगाव	२४/०९/२०२२	९०
6.	नामवंत लेखक, संपादक, साहित्यिक,मा.श्री. रवींद्र रुक्मिणी पंढरीनाथ मुंबई यांचे ऑनलाईन व्याख्यान	आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग कबचौउमवि, जळगाव	३१/१०/२०२२	९०
7.	मा.प्रा.डॉ.हेमंत सुखदेवराव खडके, अमरावती यांचे ऑनलाईन व्याख्यान विषय:- सुखी माणसाचा सदरा	आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग कबचौउमवि, जळगाव	२९/११/२०२२	६५

**आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग, कबचौउमवि, जळगाव मार्फत विविध ठिकाणी सुरु असलेले
अभ्यासक्रम (वर्ष 2022-2023)**

अ.क्र.	अभ्यासक्रम सुरु असलेले महाविद्यालय/संस्था	अभ्यासक्रमाचे नाव व कालावधी	प्रवेशित विद्यार्थी संख्या
01	सत्कार्योत्तेजक सभेचे भारतीय विद्या संशोधन केंद्र, धुळे	पी.जी.डिप्लोमा इन कोन्सीर्लींग सायकॉलॉजी (१ वर्ष)	33
02	गुरुकुल ट्रस्ट, विजयवाडी हिरापूर रस्ता, चाळीसगाव जि. जळगाव	Certificate Course 1) Montessori Teacher (6 Month) 2) Certificate Course in Computer Awarness for School Students 3) Certificate Course in python 4) Certificate Course in Spoken English	05 27 24 07
03	शिक्षणशास्त्र प्रशाळा, विद्यापीठ परीसर, कबचौउमवि, जळगाव	पदविका अभ्यासक्रम (१ वर्ष) कौन्सीर्लींग अँड गाईडन्स	40
04	केशव स्मृती प्रतिष्ठान, नवी पेठ जळगाव	प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम बेसिक टेलरिंग (३ महिने) अँडव्हांस टेलरिंग (३ महिने) समुपदेशन मानसशास्त्र (१ वर्ष)	83 26 35
05	का.स.वाणी प्रगत अध्ययन संस्था, धुळे,	Graphic Designing (3 month)	08
06	एच. जे. थिम कला व विज्ञान महाविद्यालय जळगाव	Skin Care and Hair Therapy	19
07	आप्यासाहेब आर. बी.गरुड कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, शेंदुण्ठा ता. जामनेर जि. जळगाव	प्रमाणपत्र (३ महिने) सलाह कटिंग आणि डेकोरेशन	10
08	च.ह. चौधरी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, तळोदा जि. नंदुरबार	प्रमाणपत्र (३ महिने) भगवद्गीता	40
09	गजमल तुळशिराम पाटील कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्याल, नंदुरबार	पदविका अभ्यासक्रम (१ वर्ष) पी.जी.डिप्लोमा इन कोन्सीर्लींग सायकॉलॉजी (१ वर्ष)	35
10	जी. एच.रायसोनी इंस्टिट्युट ऑफ इंजिनीअरिंग अँण्ड बिझनेस मॅनेजमेंट, जळगाव	Advance Excel Business Analytics Digital Marketing Employability Skills Investment Management	38 34 34 25 27
11	श्री.गायत्रीदेवी शैक्षणिक बहुउद्देशिय संस्था, धुळे	पदविका अभ्यासक्रम (१ वर्ष) बिझनेस अँडमिनीस्ट्रेशन	1

**आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग, कबचौतमवि, जळगाव मार्फत विविध ठिकाणी सुरु असलेले
अभ्यासक्रम (वर्ष 2022-2023)**

अ.क्र.	अभ्यासक्रम सुरु असलेले महाविद्यालय/संस्था	अभ्यासक्रमाचे नाव व कालावधी	प्रवेशित विद्यार्थी संख्या																				
12	चाळीसगाव एज्युकेशन सोसायटीचे बी.पी.आर्ट्स विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय चाळीसगाव	<p>Certificate Courses (3 Months)</p> <table> <tr><td>1) E-Banking</td><td>20</td></tr> <tr><td>2) Web Design</td><td>50</td></tr> <tr><td>3) Spoken English</td><td>24</td></tr> <tr><td>4) Grdaning</td><td>10</td></tr> <tr><td>5) Human Rights</td><td>30</td></tr> <tr><td>6) Application of Digital Money</td><td>18</td></tr> <tr><td>7) Library and Information Science</td><td>03</td></tr> <tr><td>8) Electric fitting and concept of Ground</td><td>05</td></tr> <tr><td>9) Sericulture</td><td>13</td></tr> <tr><td>10) Disaster Mangement</td><td>26</td></tr> </table>	1) E-Banking	20	2) Web Design	50	3) Spoken English	24	4) Grdaning	10	5) Human Rights	30	6) Application of Digital Money	18	7) Library and Information Science	03	8) Electric fitting and concept of Ground	05	9) Sericulture	13	10) Disaster Mangement	26	
1) E-Banking	20																						
2) Web Design	50																						
3) Spoken English	24																						
4) Grdaning	10																						
5) Human Rights	30																						
6) Application of Digital Money	18																						
7) Library and Information Science	03																						
8) Electric fitting and concept of Ground	05																						
9) Sericulture	13																						
10) Disaster Mangement	26																						

लोकमत

एच. आर. पटेल महाविद्यालयात कार्यशाळेत राजेंद्र ननवरे यांनी व्यवत हेलेले मत

गुणवत्तापूर्ण शिक्षण, संशोधन आणि कौशल्य विकास हीच शैक्षणिक धोरणाची 'त्रिसूत्री'

गुणवत्तापूर्ण शिक्षण कार्यशाळेचे उद्घाटन करताना उपस्थित मानवर.

लोकमत न्यूज नेटवर्क
शिरूप : संविनायाच्या प्रती आपली जवाबदारी करीवे प्रट्टेविषयीरी जाणीव करावा मार्गाची ग्रस्त आहे. केळल भारत मार्गाची वर्ग असे महाराष्ट्र चालापान नाही, तर वैशिष्ट्यात पालंगवर प्रवेशातला देशासाठी योगदान एकत्रिवाटी कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली दोस्री यावेळी ते बोलत होते.

यावेळी वास्पीठावर शिरूप एकूक्षेन सोसायटीचे संविध प्रभावक घडवण, विभागांचे संचालक डॉ. शशदा शितोळे, उपमुख्यांचे संचालक डॉ. गजानन पाटील, कार्यशाळेचे समन्वयवाचक डॉ. शुभेन, शिवायांचे एकत्रिवाटी कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली दोस्री यावेळी ते बोलत होते.

एकूक्षेन सोसायटीचे संविध एच. आर. पटेल कला महिला महाविद्यालय शिरूप आणि कर्मचारी बहिणाई चौथी उत्तर महाविद्यालय यांच्या संयुक्त धोरण नामांने शिरूप आणि विषयावाचक विभागांचे समन्वयवाचक डॉ. गुलाब डॉ. मनोज वेलें, डॉ. ए. पाटील, प्राचार्य डॉ. शास्त्रा शितोळे, उपमुख्यांचे संचालक डॉ. गजानन पाटील, कार्यशाळेचे समन्वयवाचक डॉ. शुभेन, शिवायांचे एकत्रिवाटी कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली दोस्री यावेळी ते बोलत होते.

Hello Dhule
Page No. 3 April 23, 2023
Powered by: erelego.com

कायद्यावी बहिणावाई चौथी उत्तर महाराष्ट्र विधायांचे जळगाव आजी
आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग आणि

निजामपूर-जैताणे जेह नागरिक संघ निजामपूर यांच्या संयुक्त विद्यालये
सहकारी-जैताणे-निजामपूर डॉकर्ट्स व केमिस्ट असोशियन,निजामपूर

जेष्ठ साती दंत रोग चिकित्सा शिवीर व कार्य विषयक कार्यशाळा

दि. १६/३०/२०२२ शविवार साळाको ९:३० ते सायंकाळी ५ वा.पर्यंत

स्थळः-इंदिरा गांधी माध्यमिक विद्यालय निजामपूर-जैताणे

प्रिय आई बाबा या एकाविसीय कार्यालयाले प्रा. आर्दुलेख चाटीज व्याचे विद्या

मला जे मिळालं ते मुलाला देण्याचा प्रयत्न पालकानी करावा

प्र१ जांता सद्भाग

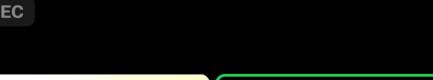
प्र१ जांता सद्भाग

प्र१ जांता सद्भाग

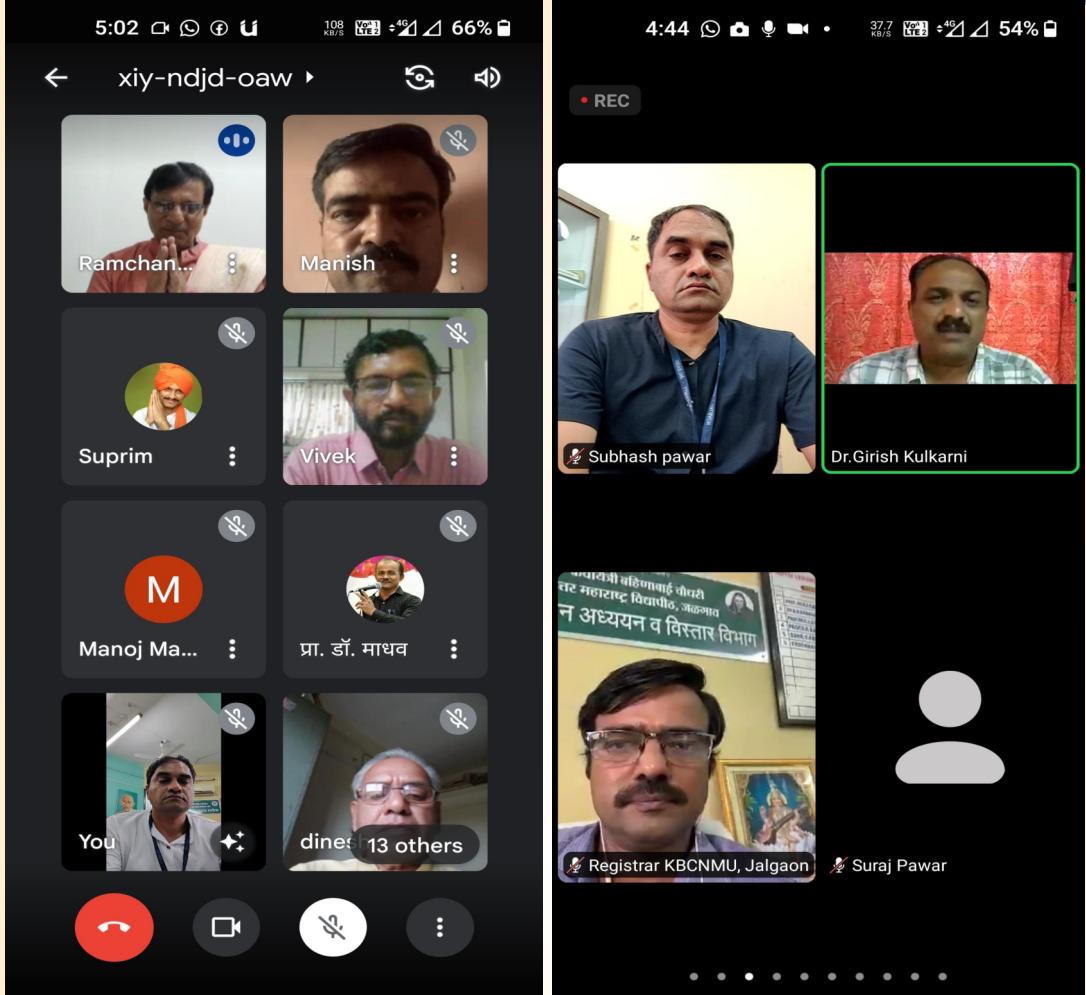
प्र१ जांता सद्भाग

प्र१ जांता सद्भाग

प्र१ जांता सद्भाग

आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग

उमवि नगर, विद्यापीठ परिसर, जळगाव (महाराष्ट्र)

फोन: 0257-2257415/416

वेब साईट : nmu.ac.in

फॅक्स: 0257- 2258403-406

ई-मेल: director@nmu.ac.in